

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра медицини катастроф та військової медицини

Навчальний рік 2024/2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Токсикологія»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент вибірковий

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 224 «Технології медичної діагностики та лікування»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Лабораторна діагностика»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 2

Силабус освітнього компоненту
розглянуто на засіданні кафедри
медицини катастроф
та військової медицини

Протокол від
“ 29 ”серпня 2023 року № 1

Завідувачка кафедри

(підпис)

Ю.В. Волкова
(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної
підготовки ХНМУ

Протокол від
“ 31 ”серпня 2023 року № 1

Голова комісії професор

(підпис)

М.С. Мирошніченко
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Волкова Юлія Вікторівна, завідувач кафедри, професор, доктор медичних наук,

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

2. Аксаков Олександр Францевич, старший викладач

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь
Волкова Юлія Вікторівна, завідувач кафедри, професор, доктор медичних наук, Академік НАН ВО України.

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Кваліфікація «Лікар», спеціальність “Лікувально справа”.

Контактний телефон

(057) 702-11-77

Корпоративна пошта викладача yv.volkova@knmu.edu.ua

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь
Аксаков Олександр Францевич, старший викладач.

Кваліфікація «Лікар», спеціальність “Лікувально-профілактична справа”, “Терапія“, “Інфекційні захворювання” “Організація і управління охороною здоров'я”.

Контактний телефон - (057) 702-11-77

Корпоративна пошта викладача - of.aksakov@knmu.edu.ua

Консультації відповідно до розкладу навчального частини

Очні консультації: за попередньою домовленістю;

Он-лайн консультації: система Moodle, система ZOOM згідно з розкладом;

<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=74>

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=19>

Локація: заняття проводяться на кафедрі медицини катастроф та військової медицини вул. Трінклера 12.

Контактний тел. та E-mail кафедри: тел. (057) 702-11-77,

e-mail: knmu.voenkafedra@ukr.net

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни Токсикологія ” складена відповідно до Освітньо- професійної програми «Лабораторна діагностика» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), за спеціальністю 224 «Технології медичної діагностики та лікування», другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

Опис навчальної дисципліни (анотація).

«Токсикологія» - дисципліна для підготовки лікарів-лаборантів

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні види зброї масового знищення: хімічна зброя; методи захисту від неї, а також сильнодіючі отруйні речовини та ядовиті технічні рідини, які призводять до ураження людей в екстремальних ситуаціях мирного часу

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Токсикологія» тісно пов'язана з такими дисциплінами: Безпека життєдіяльності, Організація медичного забезпечення військ, Військово-польова терапія, Військово-польова хірургія.

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Токсикологія» є: Вивчити: токсикологію бойових та сильнодіючих отруйних речовин, ракетних палив, технічних рідин.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Токсикологія»є:

Визначити етіологічні, патогенетичні фактори та клінічні прояви, ставити діагноз гострого отруєння та надавати невідкладну допомогу потерпілому в умовах військової ситуації; визначити етіологічні, патогенетичні фактори та клінічні прояви, ставити діагноз гострого радіаційного ураження та надавати невідкладну допомогу потерпілому використовувати методи медичного захисту потерпілих в умовах екстремальних ситуацій.

1.3.1. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами

компетентностей:

- *інтегральна:* Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності в галузі лабораторної медицини та в освітньому процесі, що передбачає застосування теоретичних засад і методів лабораторної діагностики з метою комплексної оцінки морфологічного та функціонального стану органів і систем пацієнтів; встановлювати лабораторний діагноз, проводити санітарно-гігієнічну експертизу.

- *загальні:* 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
5. Здатність навчатись та навчати
6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
8. Здатність працювати автономно та в команді

спеціальні (фахові, предметні):

4. Здатність інтерпретувати результати лабораторних досліджень в комплексі всіх показників з діагностичною, лікувальною та прогностичною метою.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 2. Знаходити рішення у професійній діяльності, мати достатню компетентність в методах самостійних досліджень, бути здатним інтерпретувати їх результати.

ПРН 3. Володіти та застосовувати знання та уміння із загальної та професійної підготовки при вирішенні спеціалізованих завдань.

ПРН 4. Аналізувати результати досліджень морфологічно-функціонального стану організму та довкілля, оцінювати значимість показників.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills):**

адаптивність, ситуаційна обізнаність та комунікативні вміння.

Навчання за ОП дозволяє здобути навички з організації охорони здоров'я як через фахові освітні компоненти, які містять в собі елементи управління охороною здоров'я, блоку вибіркового дисциплін (які сприяють розвинення та вдосконалення способів мислення, професійних, світоглядних, громадських якостей, морально-етичних цінностей), так і через проходження виробничої (управлінської) практики, під час якої здобувачі освіти навчаються демонструвати толерантність, вміння налагоджувати співробітництво з колегами, проявляти лідерські якості, працювати в критичних умовах та логічно і системно мислити.

1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

На вивчення відводиться 120 годин 4 кредити

Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компоненту	
		очна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Вибірковий	
Загальна кількість годин - 120	Спеціальність: 224 «Технології медичної діагностики та лікування»	Рік підготовки:	
		2-й	
		Семестр	
		3-й	
		Лекції	
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 45 самостійної роботи студента – 75 год	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський), ОПП Лабораторна діагностика	10 год.	
		Практичні	
		35 год.	
		Самостійна робота	
		75 год	
		Вид контролю: Поточний та підсумковий	
		Залік	

2.1 Опис дисципліни

Назви розділів дисципліни і тем	Кількість годин	
	Форма навчання (денна або вечірня)	
	усього	У тому числі

		лек	пр	лаб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	
ТЕМА 1. Загальна характеристика хімічної зброї. Основи токсикології.	10	2	2			6
ТЕМА 2. Отруйні речовини нервово-паралітичної дії.	24	2	6			16
ТЕМА 3. Отруйні речовини шкірно-наривної дії.	13	2	3			8
ТЕМА 4. Отруйні речовини загальноотруйної дії. Оксид вуглецю.	22	2	6			14
ТЕМА 5. Отруйні речовини задущливої дії.	10		4			6
ТЕМА 6. Сильнодіючі отруйні речовини (СДОР).	10		4			6
ТЕМА 7. Отруйні речовини подразнюючої та психотоміметичні дії	10		4			6
ТЕМА 8. Компоненти ракетних палив. Технічні рідини	16	2	5			9
Підсумковий контроль	5		1			4
Разом	120	10	35			75

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	ТЕМА 1. Загальна характеристика хімічної зброї. Основи токсикології.	2	Інформаційна (освітня), презентація
2	ТЕМА 2. Отруйні речовини нервово-паралітичної дії.	2	Лекція-бесіда, мультимедійна презентація
3	ТЕМА 3. Отруйні речовини	1	Проблемна, мультимедійна

	шкірно-наривної дії.		
4	ТЕМА 4. Отруйні речовини загальноотруйної дії. Оксид вуглецю.	2	Лекція-бесіда, мультимедійна, презентація
5	ТЕМА 5. Отруйні речовини задушливої дії.	1	Проблемна, мультимедійна
6	ТЕМА 6. Сильнодіючі отруйні речовини (СДОР).	2	Проблемна, мультимедійна
Всього		10	

Лекції читаються презентацією матеріалу та розповідю- поясненням.

2.2.2. Семінарські заняття не передбачені

2.2.3 Практичні заняття

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	ТЕМА 1. Загальна характеристика хімічної зброї. Основи токсикології.	2	розповідь-пояснення, презентація, дискусія,	письмове опитування; реферати
2	ТЕМА 2. Отруйні речовини нервово-паралітичної дії.	6	розповідь-пояснення, презентація, дискусія,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне);
3	ТЕМА 3. Отруйні речовини шкірно-наривної дії.	3	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дискусія,	письмове опитування; реферати
4	ТЕМА 4. Отруйні речовини	6	розповідь-пояснення, презентація, дискусія,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне);

	загальноотруйно ї дії. Оксид вуглецю.			
5	ТЕМА 5. Отруйні речовини задушливої дії.	4	розповідь-пояснення, презентація, дискусія	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування;
6	ТЕМА 6. Сильнодіючі отруйні речовини (СДОР).	4	розповідь-пояснення, презентація, дискусія	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування;
7	ТЕМА 7. Отруйні речовини подразнюючої та психотоміметичн ї дії	4	презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій	письмове опитування; індивідуальні завдання;
8	ТЕМА 8. Компоненти ракетних палив. Технічні рідини	5	презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій	письмове опитування; індивідуальні завдання;
9	Підсумковий контроль	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування;
Всього		35		

Методи навчання: розповідь-пояснення, презентація. Поточний тестовий контроль.

Лабораторні заняття не передбачені.

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	ТЕМА 1. Загальна	6	розповідь- пояснення,	Тестовий

	характеристика хімічної зброї. Основи токсикології.		бесіда	контроль
2	ТЕМА 2. Отруйні речовини нервово-паралітичної дії.	16	розповідь-пояснення, бесіда	Тестовий контроль
3	ТЕМА 3. Отруйні речовини шкірно-наривної дії.	8	розповідь-пояснення, бесіда	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
4	ТЕМА 4. Отруйні речовини загальноотруйної дії. Оксид вуглецю.	14	розповідь-пояснення, бесіда	Тестовий контроль
5	ТЕМА 5. Отруйні речовини задушливої дії.	6	розповідь-пояснення, бесіда	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних завдань
6	ТЕМА 6. Сильнодіючі отруйні речовини (СДОР).	6	розповідь-пояснення, бесіда	Тестовий контроль
7	ТЕМА 7. Отруйні речовини подразнюючої та психотоміметичні дії	6	розповідь-пояснення, бесіда	Тестовий контроль
8	ТЕМА 8. Компоненти ракетних палив. Технічні рідини	9	розповідь-пояснення, бесіда	Презентація та захист результатів виконання творчих індивідуальних (групових) ситуаційних і практичних

				завдань
9	Підсумковий контроль	4	розповідь- пояснення, бесіда	Тестовий контроль
Всього		75		

2.2.6. Індивідуальні завдання

Реферати по всім темам.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Поточний контроль (далі – ПК) проводиться науково-педагогічними працівниками на кожному аудиторному занятті. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю - забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти у процесі навчання та забезпечення управління їх навчальною мотивацією. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічними працівниками – для коригування методів і засобів навчання, так і здобувачами освіти – для планування самостійної роботи. За результатами засвоєння кожної теми заняття виставляється оцінка з використанням 4-бальної системи.

Підсумкове заняття (далі – ПЗ) – це заняття, на якому проводиться оцінювання набутих компетентностей після логічно завершеної частини дисципліни, що складається з сукупності навчальних елементів програми дисципліни. ПЗ проводиться на одному із практичних занять, приймається викладачем академічної групи. ПЗ має включати контроль усіх видів підготовки (теоретичної, практичної, самостійної та інших), передбачених програмою навчальної дисципліни. За ПЗ виставляється оцінка, що є однією з оцінок ПК. Якщо в межах ПЗ за практичні заняття є незадовільні оцінки, то викладач зобов'язаний забезпечити здобувачу освіти можливість відповіді на додаткові питання з теми цих занять з подальшим виставленням оцінки у “Журнал обліку роботи академічної групи” та АСУ.

Поточна навчальна діяльність (ПНД) - це навчальна діяльність студента впродовж семестру, яка контролюється науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. ПНД передбачена для дисциплін, вивчення яких в поточному семестрі не закінчується. ПНД вважається виконаною, якщо здобувач в поточному семестрі відпрацював

всі пропущені аудиторні заняття, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3 балам та вище, в такому разі у відомість виставляється відмітка «відпрацьовано» та вказується середній бал в 4-бальній системі (розраховується автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ), або «невідпрацьовано», якщо здобувач в поточному семестрі має невідпрацьовані пропущені аудиторні заняття, або середній бал нижче за 3 бали.

Самостійна робота здобувача (СРЗ)

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачем освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Загальна навчальна діяльність (ЗНД) – це навчальна діяльність здобувача освіти впродовж всього періоду вивчення дисципліни (або її частини), що закінчуються оцінкою з формою контролю «диференційований залік». ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Бали за ЗНД для дисциплін з формою контролю «диференційований залік» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення дисципліни (з точністю до сотих) за таблицею 1 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються ДЗ)», що додається (додаток 1), автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 70 до 120.

Оцінювання дисципліни (далі – ОД) - це підсумковий контроль, що проводиться після засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з дисципліни на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи. Оцінювання дисципліни проводиться по закінченні вивчення дисципліни у формі «диференційного заліку».

Для дисциплін, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «диференційований залік» передбачається що, допуск до ДЗ розраховується у балах ЗНД від 70 до 120 балів. Безпосередньо ДЗ оцінюється від 50 до 80 балів. Оцінка з дисципліни є сума балів за ЗНД, ІЗЗ та ДЗ і складає від 120 до 200 балів.

Здобувачам освіти, які виконали вимоги програм навчальних дисциплін та були допущені до складання підсумкового контролю («диференційованого заліку»), але не склали його або не з'явилися виставляється оцінка **Гх**.

Здобувачам освіти, які були не допущені до складання «диференційованого заліку», у зв'язку з недостатньою кількістю балів за ЗНД кафедра виставляє у відомість відмітку «не допущено» (оцінка **Г**).

Здобувачу освіти, який допущений до складання диференційованого заліку, але не з'явився на його складання, кафедра виставляє у відомість

відмітку «не з'явився» (оцінка Fx). Декан розглядає причину пропуску диференційованого заліку: «поважна» або «неповажна». У разі якщо неявка була «неповажною» декан виставляє відмітку «незадовільно».

Після проведення семестрового контролю для дисциплін, або їх частин, що закінчуються формою контролю «залік», «диференційований залік» та «іспит», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», що додається (додаток 3) у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності з дисципліни.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123

4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Багатобальна та чотирибальна шкали характеризують фактичну успішність кожного студента із засвоєння навчальних дисциплін. Шкала ECTS є відносною, порівняльною, рейтинговою, яка встановлює належність студента до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Тому оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. Як правило, при конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою.

Бали з дисциплін незалежно конвертуються як у шкалу ECTS, так і у чотирибальну шкалу. Оцінка ECTS у традиційну чотирибальну шкалу НЕ конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала є незалежними.

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні): реферати по всім наявним темам.

3.5. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252.

Посилання:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ.

Політика дисципліни полягає у дотриманні Етичного Кодексу, укладеного університетською спільнотою, в якому визначено основні моральні принципи (Кодекс корпоративної етики ХНМУ представлений на сайті <http://knmu.edu.ua>)

Відповідно до діючої «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу» здобувачі вищої освіти мають отримати оцінку за кожною темою дисципліни. Якщо здобувач пропустив навчальне заняття він має його відпрацювати відповідно до «Положення про порядок відпрацювання здобувачами вищої освіти Харківського національного медичного університету навчальних занять». Відпрацювання проводяться щоденно черговому викладачу кафедри.

У разі, якщо здобувач не здав вчасно індивідуальне завдання з поважної причини, необхідно повідомити викладача про таку ситуацію та встановити новий строк здачі. Якщо здобувач не встигає з виконанням

індивідуального завдання він може попросити у викладача відкладення терміну з обґрунтуванням причини невчасного виконання (викладач вирішує в кожній конкретній ситуації чи є сенс продовження строку виконання і на який термін).

У разі невиконання завдань під час навчальних занять, чи невиконання частини такого заняття викладач виставляє незадовільну оцінку, яку здобувач має перескласти викладачеві у вільний час викладача і здобувача, який слід попередньо призначити.

Під час лекційного заняття здобувачам вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші.

Під час практичних занять очікується достатній рівень підготовленості здобувачів до них та активна участь в роботі і виконанні поставлених викладачем завдань. Зокрема, очікується активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час занять важливі:

- повага до колег, ввічливість та вихованість,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента /-ки),
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами, підготовленість до заняття.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у різноманітних науково-комунікативних заходах з предметного профілю.

Успішне проходження курсу вимагає дотримання академічної доброчесності, знання та вміння використовувати при підготовці до занять та виконанні завдань Положення про порядок перевірки у Харківському національному університеті текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Викладачі кафедри дотримуються етичних принципів академічної доброчинності, а саме посилаються на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримуються норм законодавства про авторське право; надають достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Військова токсикологія радіологія та медичний захист: Підручник /за ред.. О.Є. Левченка К.СПД Чалчинська Н.В.2017. 788 с..
2. Військова токсикологія радіологія та медичний захист: Підручник /За ред. Ю.М. Скалецького, І.Р. Мисули.-Тернопіль: Укрмедкнига,2003.-362с.
3. Посібники для студентів з ВТРМЗ частини 1,2,3,4,5.

Допоміжна

Аналітична токсикологія : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / С. В. Баюрка, В. С. Бондар, С. І. Мерзлікін та ін. — Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. — 384 с. ISBN 978-966-615-514-9 ISBN 978-966-400-424-1

Військова токсикологія, радіологія та медичний захист. Ю.М. Скалецький, Ш.З. Мисула. Тернопіль. «Укрмедкнига» 2003.

Інформаційні ресурси

1. Мащенко М.П., Мечов Д.С., Мурашко В.О. Радіаційна гігієна: Підручник.-Харків: Інститут монокристалів, 1999.-389 с.
2. Медичні аспекти хімічної зброї: Навчальний посібник для слухачів УВМА та студентів вищих медичних навчальних закладів. – К: УВМА, 2003.-102с.
3. Норми радіаційної безпеки України (нрбу-97), - К.: Друкарня держсанепіднагляду МОЗ України, 1997,-121 с.
4. Медичні аспекти ядерних аварій: Навчальний посібник для слухачів УВМА та студентів вищих медичних навчальних закладів /Ю.М.

Скалецький, М.І. Барасій, і.Ю. Худецький, В.Ф.Торбін та інші. – К. Навчально-методичний відділ УВМА, 2000 – 55с.

5. Сильнодіючі отруйні речовини.-К.: ВМІ УВМА, 1996.-62с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=74>

2. Офіційне Інтернет-представництво Президента України
<http://www.president.gov.ua/>.

3. Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua/>.

4. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.

5. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua/>.

6. Міністерство екології та природних ресурсів України
<http://www.menr.gov.ua/>.

7. Державна служба України з надзвичайних ситуацій
<http://www.dsns.gov.ua/>.

8. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rnbo.gov.ua/>.

9. Постійне представництво України при ООН <http://ukraineun.org/>.

10. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.

11. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>.
<http://www.bioethics.net>

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/pol_komis_ad.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/10/nakaz7-1122_neform_osv22.pdf

Інклюзивна освіта

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/proekt_polog_inkl_navch.pdf